

Мукачівський державний університет
Гуманітарний факультет
Кафедра психології

Дипломна робота

ОС «Бакалавр»

на тему: «Ціннісні орієнтації особистості у представників
молодіжних субкультур»

Виконав: студент 5 курсу,
Групи ПП-5з, напряму підготовки
6.030103 «Практична психологія»
Тімуршина К.О.
Керівник: Корнієнко І.О.
Рецензент:

Мукачево – 2019 року

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИКО – МЕТОДОЛОГІЧНІ ЗАСАДИ ДОСЛІДЖЕННЯ ПРОБЛЕМИ ЦІННОСТЕЙ ТА ЦІННІСНИХ ОРІЄНТАЦІЙ.....	5
Теоретичні підходи до визначення понять цінностей та ціннісних орієнтацій.....	5
Склад та структура ціннісних орієнтації особистості.....	8
. Поняття, класифікація субкультур та її вплив на цінності життя та міжособистісні стосунки.....	16
РОЗДІЛ 2. ЕМПІРИЧНЕ ДОСЛІДЖЕННЯ ОСОБЛИВОСТЕЙ ЦІННІСНИХ ОРІЄНТАЦІЙ У ПРЕДСТАВНИКІВ МОЛОДІЖНИХ СУБКУЛЬТУР.....	28
2.1. Методична організація дослідження.....	28
2.2. Результати дослідження та їх інтерпретація.....	33
ВИСНОВКИ.....	51
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	53
ДОДАТКИ.....	57

ВСТУП

Актуальність дослідження. Молодіжна субкультура – досить нове і багатогранне явище суспільного життя. Існування цього феномену зачіпає безліч аспектів - від соціокультурного розвитку суспільства в цілому до психологічних особливостей певних вікових груп.

У сучасній культурі присутній яскраво виражений шар інновацій, які постійно зламують і перебудовують культурну традицію, ускладнюючи тим самим процеси соціалізації та адаптації людини до постійно змінюваних умов і вимог життя, пошуки людиною самого себе, своєї індивідуальності і соціального статусу ускладнюються достатком вибору, що сполучається з динамізмом і новизною.

Питання субкультурного розвитку останнім часом досліджуються багатьма вітчизняними психологами та соціологами. Можна виділити роботи вітчизняного психолога М.В. Розіна, активно займався проблемами молодіжної суб. -і контркультури, особливо культурою хіпі. У його роботах розглядаються психологічні аспекти формування субкультури як певної поведінки, психологічні наслідки субкультурного способу життя.

Серед інших вітчизняних авторів, що займалися вивченням даної проблеми можна назвати О.Г. Заярного, А.І. Мазурова, І.Ю. Сундієва, П.В. Разіна та інші. Багато дослідників цього питання описали у своїх роботах символіку і виразне поведінку тієї чи іншої субкультури. Деякі намагалися виділити потреби, які задовольняють підлітки, вступаючи в молодіжні неформальні об'єднання.

Таким чином, обрана нами тема актуальна та несе в собі теоретичну та практичну значущість.

Об'єкт дослідження – ціннісні орієнтації як психологічний феномен.

Предмет – особливості життєвих цінностей у представників молодіжних субкультур.

Метою дослідження є вивчення особливостей ціннісної сфери представників молодіжних субкультур.

Згідно з поставленою метою було визначено **основні завдання дослідження**:

1. Теоретичний аналіз проблеми цінностей і ціннісних орієнтацій..
2. Проведення емпіричного дослідження ціннісних орієнтацій у представників молодіжних субкультур.

Методологічною та теоретичною основою дослідження є концептуальні положення про особистість як активного суб'єкта діяльності (Б.Г. Ананьєв, Л.С. Виготський, А.Б. Коваленко, М.Г. Радченко та ін.; про цінності та ціннісні орієнтації - А.В. Мудрик, І.С. Кон, В.М. Кузнєцов, І.С. Артюхова, Є.К. Киприянова, Н.А. Кирилова, О.С. Шаров.

Для розв'язання поставлених завдань ми використали такі **методи дослідження** : теоретичний аналіз, проведення анкетувань, психодіагностичних вимірювань та методи первинного та вторинного математико-статистичного аналізу.

Практичне значення результатів полягає в тому, що отримані дані дозволили поглибити наукове розуміння феномену ціннісних орієнтацій особистості, зокрема у представників молодіжних субкультур.

Структура роботи зумовлена логікою дослідження і складається зі вступу, двох розділів, списку використаних джерел, який складається з 53 посилань та додатку. Основний текст роботи – 52 сторінки, загальний обсяг – 58 сторінок.

ВИСНОВКИ

Результати проведених теоретичного та емпіричного досліджень дозволили зробити наступні висновки.

1. Ціннісні орієнтації – це невід’ємні компоненти цілісної та гармонійної особистості. Вони забезпечують направленість життя, розуміння його сутності та перспектив розвитку.

2. Ціннісні орієнтації проявляються і розкриваються через оцінки, які людина дає собі, іншим, обставинам, через його вміння структурувати життєві ситуації, приймати рішення проблемних і виходити з конфліктних становищ, через обрані лінії поведінки, через уміння ставити і змінювати домінуючі власної життєдіяльності. Несуперечність і цілісність систем ціннісних орієнтацій може розглядатися як показник стійкості і автономності особистості

3. Субкультура – це явище історично не нове, але все більше розповсюджене в сучасному суспільстві. Виділяючись від іншим стилем одягу чи музику, кольором зачіски, взуттям, слухаючи певний вид музики молоді люди намагаються показати свою індивідуальність. Субкультура впливає не тільки на зовнішній вид та вподобання її членів, а й на ті цінності та плани, які в них переважають у житті.

Молодіжна культура – це неоднорідне явище, що має декілька можливих рівнів втілення ідеалу людини. Вид субкультури та приналежність до неї впливає на розвиток, формування та динаміку життєвих цінностей особистості.

5. Аналіз емпіричних даних дозволив зробити висновки:

- У представників молодіжних субкультур переважають: бачення кумирів зосереджується в рамках музичних та кінозірок; відсутність будь-якої віри, крім віри в себе та ідолів своєї субкультури; розмиті уявлення про сенс життя; цінності спілкування з друзями та розваги на противагу сім’ї, гарній освіті, та фінансовому благополуччю; вороже ставлення до всіх, хто не підтримує їх світобачення, а друзями всіх хто з ними погоджується; життєві уявлення та орієнтації носять не стійкий характер. Характеризуються не

визначенням життєвих цілей вподобань, відсутнє бачення майбутніх перспектив та досягнень, можливих звершень, в виборі життєвих цінностей переважають: розважливість, кохання, свобода, незалежність, щирість, чесність. Натомість такі цінності як цікава робота матеріальна забезпеченість, щастя для всіх, освіченість, раціоналізм мають найменше значення.

- Для «класичної молоді» характерно: серед кумирів переважають зірки кіно та музики, при цьому суттєве значення надається батькам; віра зосереджується в основному на християнських уявленнях та символічну віру в долю, випадок та інопланетні сили; сенс життя ґрунтується на успішному становленні, самовдосконаленні, отриманні вищої освіти здобутті роботи, сім'ї та матеріального забезпечення в житті. Найбільш значущою цінністю вважають фінансове благополуччя. Немає передумов вибору друзів та ворогів, чітко сформовані життєві уявлення та розуміння перспективи майбутнього; у виборі найважливіших життєвих цінностей переважає любов, матеріальна забезпеченість, розвиток, раціоналізм, освіченість і самоконтроль; до найменш значущих цінностей відносять щастя для всіх, широта погляду, виконавчу ретельність.

- Існує достовірні різниця у представників 1-ї і 2-ї групи по таким показникам як свобода, освіченість, непримиренність до недоліків у собі та інших, сміливість, розвиток, життєві уявлення.

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>